

ЗАТВЕРДЖЕНО
Міністром оборони України
Олексієм РЕЗНІКОВИМ
(резолуція Міністра оборони
України від 10.01.2023 за
№ 40462/з/3-2022)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
з питань запобігання та виявлення корупції в діяльності
Міністерства оборони України та Збройних Сил України
в умовах воєнного стану в 2023 році

Аналіз стану корупційних правопорушень, вчинених у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України (далі – системі Міноборони) у 2022 році, свідчить про наявність певної позитивної тенденції щодо скорочення їх загальної кількості у порівнянні з минулим роком. Водночас, найбільш поширеними залишаються корупційні правопорушення, пов'язані з: викраденням або привласненням зброї, бойових припасів, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна; наданням/прийняттям пропозиції або одержанням службовою особою неправомірної вигоди, а також зловживанням впливом; привласненням та розтратою державного і військового майна, зброї і боєприпасів, фінансових ресурсів.

Діяльність щодо запобігання та протидії корупції в системі Міноборони в умовах воєнного стану потребує підвищення ефективності, системності та особистої відповідальності керівників за дотримання антикорупційного законодавства, недопущення корупційних правопорушень, які наносять матеріальні та репутаційні збитки, а також негативно впливають на рівень довіри з боку суспільства.

Відповідальність за стан антикорупційної роботи покладається на командирів (начальників) усіх рівнів, а також уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання і виявлення корупції, які визначені (призначені) в структурних підрозділах апарату Міністерства оборони України, Державній спеціальній службі транспорту, органах військового управління, військових частинах, установах, закладах та організаціях Збройних Сил України, підприємствах, установах і організаціях, які належать до сфери управління Міністерства оборони України.

Вимоги Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) щодо організації роботи із запобігання та виявлення корупції в умовах воєнного стану № 20-13/10165-22 від 21.03.2022 з доповненнями від 24.11.2022 № 22-03/24055-22, а також рішення керівництва Міноборони від 07.04.2022 № 4593/з/1 та від 25.11.2022 № 37561/з встановленим порядком доведено до структурних підрозділів Міноборони та Збройних Сил України.

I. Пріоритетними напрямками щодо запобігання та виявлення корупції в системі Міноборони в умовах воєнного стану вважати:

забезпечення виконання державної антикорупційної програми з реалізації Антикорупційної стратегії;

належне використання фінансових і матеріальних ресурсів, спрямованих на виконання завдань оборони держави й відбиття військової агресії РФ проти України в умовах воєнного стану, усунення умов для виникнення корупційних ризиків в ході забезпечення Збройних Сил України;

недопущення корупційних правопорушень, пов'язаних в першу чергу, з вимаганням, отриманням неправомірної вигоди (хабарництвом), зловживанням

службовим становищем, невідворотність притягнення до відповідальності і покарання посадових (службових) осіб за скоєння таких злочинів;

забезпечення доброчесності, дієвості та ефективної роботи уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції;

дотримання особовим складом Кодексу доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави; запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, виявлення колаборантів;

надання консультативної допомоги з питань додержання законодавства щодо запобігання корупції;

організація та забезпечення стійкої роботи каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, дотримання прав та гарантій захисту викривачів корупції, своєчасне реагування на їх повідомлення про корупцію;

дотримання відкритості і прозорості у питаннях взаємодії з волонтерськими, громадськими організаціями, які надають допомогу Збройним Силам України, зокрема, розподілу і спрямування волонтерської допомоги, першочергово для потреб військових частин, які безпосередньо виконують бойові завдання на лінії зіткнення з ворогом, недопущення корупційних ризиків в межах надання та використання гуманітарної допомоги, у відповідності до вимог законодавства України.

1. В діяльності щодо належного використання фінансових і матеріальних ресурсів, спрямованих на виконання завдань оборони держави в умовах воєнного стану, усунення умов для виникнення корупційних ризиків необхідно:

здійснювати аналіз чинників, ідентифікацію потенційних корупційних ризиків та усунення умов для подальшого їх виникнення та негативного впливу;

вживати заходів щодо забезпечення використання земельних ділянок земель оборони та фондів виключно в інтересах Міноборони та Збройних Сил України, запобігати їх відчуженню з державної власності в межах покладених завдань і функцій;

усувати умови, що сприяють виникненню корупційних ризиків під час укладання та реалізації договорів (контрактів) на проведення будівельних робіт в інтересах Міноборони та ремонтних робіт в інтересах Збройних Сил України, припиняти корупційні правопорушення у діяльності посадових осіб квартирно-експлуатаційних органів;

вживати заходів щодо недопущення привласнення та розкрадання зброї, боєприпасів, розтрата військового майна і фінансових ресурсів, невідкладно реагувати на виявлені правопорушення, забезпечувати належне використання ресурсів для виконання завдань оборони держави;

вживати заходів з попередження та своєчасного реагування на корупційні дії під час нарахувань та виплат військовослужбовцям Збройних Сил України грошового забезпечення, щомісячного додаткового забезпечення (надбавок, підвищень, доплат, винагород, премій), зокрема, додаткової винагороди під час воєнного стану, а також додаткової винагороди за безпосередню участь у бойових діях (встановлених постановами КМУ від 28.02.2022 №168 та від 15.04.2022 № 449);

запобігати корупційним ризикам в проведенні процедур закупівель, забезпечувати належне використання бюджетних коштів в межах покладених завдань і функцій;

продовжити практику використання у закупівлях Декларації про відсутність конфлікту інтересів у посадової (службової) особи, причетної до закупівель за державні кошти, упровадження в договорах (контрактах) розділу “Антикорупційне застереження”, здійснювати контроль за виконанням взятих антикорупційних зобов'язань;

проводити аналіз потенційних та наявних контрагентів, забезпечувати захист інтересів замовника під час укладання та виконання умов договорів, недопущення зміни істотних умов договорів, проводити вивчення причин, мотивації та погодження

додаткових угод в разі необхідності їх укладання;

не допускати корупційних ризиків в ході постачання та використання міжнародної військової допомоги Збройними Силами України, установлених законодавством України;

мінімізувати корупційні ризики в забезпеченні підрозділів і військових частин Збройних Сил України волонтерською, гуманітарною допомогою (забезпечувати належне отримання, облік, розподіл і використання бойового спорядження, речового майна, продовольства, ПММ, тощо), особливо тих, які її потребують першочергово (Сили територіальної оборони Збройних Сил України, підрозділи і військові частини, що безпосередньо виконують бойові завдання на лінії зіткнення з ворогом) з урахуванням вимог законодавства України;

забезпечити перевірки щодо наявності конфлікту інтересів керівників державних підприємств та господарських об'єднань, що належать до сфери управління Міноборони у зв'язку з наявністю у їх власності підприємств та/або корпоративних прав.

2. У боротьбі з вимаганням, отриманням неправомірної вигоди (хабарництвом), зловживанням впливом та службовим становищем застосовувати персональну відповідальність до правопорушників, запровадження до них кадрових рішень та заходів дисциплінарного впливу;

діяльність територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, медичних закладів, військових частин Сил територіальної оборони мають знаходитися під посиленним контролем з боку командування та уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції;

забезпечувати взаємодію та обмін інформацією з питань запобігання і протидії корупції з УПЗтаВК Міноборони, ВСП ЗС України та територіальними (регіональними) підрозділами правоохоронних органів з метою належного реагування на факти корупції;

у разі виявлення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення, вживати заходів з його припинення та забезпечувати надання встановленим порядком доповідей та донесень прямим начальникам за підпорядкованістю, повідомлення ВСП ЗС України, повідомлення відповідного прокурора спеціалізованої прокуратури у військовій та оборонній сфері та начальника територіального уповноваженого підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції, у зоні діяльності яких військова частина виконує завдання за призначенням.

3. За напрямом щодо забезпечення доброчесності, дієвості та ефективної роботи уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції:

в умовах воєнного стану забезпечити провідну роль керівників (командирів, начальників) усіх рівнів військового управління в недопущенні порушень вимог Закону України "Про запобігання корупції" (далі – Закон), демонстрацію власним прикладом нульову толерантність до корупції, особисту участь у антикорупційних заходах;

уточнити списки уповноважених осіб з питань запобігання і виявлення корупції (у тому числі осіб, які виконують обов'язки у разі їх тимчасової відсутності), визначених з метою забезпечення дієвості та ефективності антикорупційної роботи;

з урахуванням принципів адекватності умовам правового режиму воєнного стану, необхідності та своєчасності заходів для оборони України, продовжити виконання завдань і заходів Антикорупційної програми Міноборони на 2021-2024 роки (затверджена наказом Міноборони від 31.08.2021 №264), антикорупційних програм командувань видів ЗС України, органів військового управління, моніторинг та контроль за дотриманням антикорупційного законодавства;

спрямовувати та координувати роботу уповноважених осіб з питань запобігання і виявлення корупції на вирішення актуальних завдань із забезпечення і постачання військ (сил), які мають ознаки чи можуть містити корупційні ризики;

роз'яснювати дотримання особовим складом вимог Закону, інших актів

антикорупційного законодавства, наказів Міноборони у сфері запобігання корупції; Кодексу доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави;

дотримуватися обмежень і заборон встановлених Законом щодо використання службового становища, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави, одержання подарунків, спільної роботи близьких осіб, роботи за сумісництвом;

в рамках організації роботи з виявлення конфлікту інтересів виявляти факти колабораційної діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави. Інформацію щодо колаборантів та факти їх колабораційної діяльності подавати в установленому порядку до УПЗтаВК Міноборони (письмово або на електронну пошту *e-mail: igk1967@ukr.net*), ВСП ЗС України та НАЗК (на електронну пошту *e-mail: stopzrada@nazk.gov.ua*) для внесення до Реєстру (дані про особу-колаборанта: ПІБ, посада, її місцезнаходження чи перебування, рід занять, контактний номер телефону, профілі у соціальних мережах тощо; опис фактів, що свідчить про сприяння ворогу; посилання на джерела, в яких зафіксовано такі факти; наявні докази (переписка, фото, відео тощо));

здійснювати роботу щодо вилучення відомостей з Реєстру корупціонерів громадян України, які захищають нашу державу у війні з окупантами, на підставі поданих ними до НАЗК заяв стосовно себе (за формою, затвердженою у додатку 4 наказу НАЗК від 31.03.2022 № 122/22) та підтверджених НАЗК про отримання таких заяв. Дані будуть вилучені з Реєстру упродовж 5 робочих днів;

здійснювати постійно роботу щодо мінімізації корупційних ризиків під час вступної кампанії до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти;

надавати методичну та консультаційну допомогу з питань додержання законодавства щодо запобігання корупції.

Реалізувати вимоги НАЗК від 24.11.2022 № 22-03/24055-22 стосовно відновлення виконання тимчасово призупинених функцій з організації роботи із запобігання та виявлення корупції, зокрема:

проведення внутрішніх навчань (антикорупційних курсів, тренінгів, семінарів);

організація роботи з оцінювання корупційних ризиків діяльності та підготовки заходів щодо їх усунення (відповідно до нової Методології управління корупційними ризиками, затвердженої наказом НАЗК від 28.12.2021 № 830/21, який набрав чинності 04 червня 2022 року);

підготовка і забезпечення прийняття антикорупційних програм, змін до них;

здійснення перевірок організації роботи із запобігання та виявлення корупції.

Залишити призупиненими функції щодо:

перевірки факту подання декларацій суб'єктами декларування та повідомлення про це НАЗК. Подання електронних декларацій суб'єктами декларування здійснюється протягом 90 календарних днів з дня припинення чи скасування воєнного стану (якщо інше не буде передбачено змінами до законодавства);

подання уповноваженими підрозділами (уповноваженими особами) інформації про результати діяльності до НАЗК;

проведення спеціальних перевірок стосовно осіб, які претендують на зайняття відповідних посад (може бути розпочата з наступного дня після скасування воєнного стану або стану війни, Роз'яснення НАЗК від 12.05.2022 № 7).

4. В роботі з викривачами корупції, забезпеченні їх прав та гарантій захисту:

постійно забезпечувати умови та роботу внутрішніх та регулярних каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень (захищені лінії зв'язку, спеціалізовані телефонні "гарячі" лінії, поштові скриньки, веб-сайти, засоби електронного зв'язку органів військового управління,

військових частин, установ, закладів, підприємств та організацій в системі Міноборони);
використовувати чат-бот “Не будь байдужим – повідом про корупцію!” з можливістю надання інформації про корупційні правопорушення в он-лайн режимі (розміщений на головній сторінці офіційного веб-сайту Міноборони);

організувати своєчасне реагування на повідомлення викривачів корупції, дотримання їх прав та гарантій захисту. Перевіряти отримані повідомлення про можливі факти корупційних або пов’язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону;

інформувати в установленому порядку вище керівництво (за підпорядкованістю), УПЗтаВК Міноборони, ВСП ЗС України, НАЗК, інших спеціально уповноважених суб’єктів у сфері протидії корупції у випадках, передбачених законодавством, про факти, що можуть свідчити про вчинення корупційних або пов’язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону;

не допускати переслідувань викривачів за повідомлені ними факти корупції (роз’яснення НАЗК від 23.06.2020 №5 щодо правового статусу викривача), забезпечувати права викривача на конфіденційність та анонімність (роз’яснення НАЗК від 24.02.2021 № 4), права викривача на отримання інформації (роз’яснення НАЗК від 18.06.2021 № 6), захист викривачів (роз’яснення НАЗК від 01.06.2022 № 8 щодо гарантій трудових прав викривача).

5. За напрямом роботи з волонтерськими, громадськими організаціями, які надають допомогу Збройним Силам України:

організувати взаємодію та координувати роботу з волонтерськими і громадськими організаціями, які надають гуманітарну допомогу на принципах відкритості та прозорості, першочергових потребах і спроможностях для забезпечення діяльності військових підрозділів Збройних Сил України;

надавати можливість представникам громадськості брати участь у заходах, спрямованих на утвердження нульової толерантності до корупції;

висвітлювати та поширювати в засобах масової інформації позитивний досвід та ініціативи, що реалізуються з питань надання волонтерськими і громадськими організаціями гуманітарної допомоги Збройним Силам України.

II. Планування і проведення заходів щодо дотримання вимог законодавства України з питань запобігання і виявлення корупції в умовах воєнного стану в структурних підрозділах апарату Міністерства оборони України, Державній спеціальній службі транспорту, органах військового управління, військових частинах, установах, закладах та організаціях Збройних Сил України, підприємствах, установах і організаціях, які належать до сфери управління Міністерства оборони України здійснювати в загальній системі планування у Збройних Силах України під час дії правового режиму воєнного стану з урахуванням специфіки діяльності та умов оперативної обстановки за рішеннями відповідних командувачів, командирів (начальників).

Начальник Управління з питань
запобігання та виявлення корупції
Міністерства оборони України
полковник юстиції

Ігор ЧУХРАЙ